

Konferencja „Studia Ingardeniana. Interpretacja tekstu literackiego”

Oddział Polskiej Akademii Nauk w Lublinie wraz z Instytutem Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz Oddziałem Teorii Instytutu Literatury Narodowej Akademii Nauk Ukrainy zorganizował w dniach 13-14 października 2008 roku pierwszą z planowanego cyklu konferencji *Studia Ingardeniana. Interpretacja tekstu literackiego*. Do udziału w konferencji, zorganizowanej w siedzibie lubelskiego Oddziału PAN, zostali zaproszeni naukowcy ze znaczących ośrodków naukowych w Polsce i Ukrainie.

Uczestników konferencji powitali oraz życzyli owocnej pracy Prezes Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie prof. dr hab. Jan Gliński oraz wiceprzewodnicząca Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych Oddziału PAN w Lublinie prof. dr hab. Mirosława Ołdakowska-Kuflowa. W ich wypowiedziach w szczególności, nie zabrakło również obszernych i istotnych informacji o osiągnięciach i perspektywach współpracy polsko-ukraińskiej, zwłaszcza w dziedzinie kultury i nauki. Podkreślono znaczenie studiów nad dziedzictwem naukowym Romana Ingardena oraz jego popularyzacji.

Posiedzenie plenarne rozproszło się od referatu dr Haliny Korbicz (Polska) *Тенденції зближення естетичного та історико-соціологічного видів пізнання у феноменологічних теоріях XX віку*. Referat stanowił krótki przegląd rozwoju fenomenologii (i nie tylko fenomenologii) literaturoznawczej XX wieku, zwrócono w nim uwagę także na rolę i miejsce teorii ingardenowskiej w tym procesie. O wzajemnych przenikaniach w rozumieniu sedna literatury (a szerzej – sztuki) tekstu literackiego, procesu twórczego pomiędzy R. Ingardenem a B. I. Antonyczem mówił dr Bazyli Nazaruk (Warszawa) w referacie *Антонича (нео)ідеалістична концепція sztuki в контекście теорії Романа Інгардена*, przytaczając bardzo ciekawe i uargumentowane sady.

Uczestnicy konferencji nie pozostali obojętni wobec żadnego z wygłoszonych referatów, a wiele z nich stało się przedmiotem ciekawego omówienia, a czasem również i polemiki. Najgorętszą dyskusję wywołała kwestia, czy teoria ingardenowska może znaleźć praktyczne zastosowanie przy analizie konkretnego utworu literackiego. Problem ten pozostał otwarty, choć wystąpienie prof. dr hab. Walentyny Sobol (Warszawa) *Literatura o Unii Hadziackiej w świetle koncepcji Ingardena o dwuwymiarowej budowie dzieła literackiego* było właśnie próbą owego praktycznego zastosowania teorii wybitnego polskiego fenomenologa. Mgr Beata Romanowska przedstawiła referat *Warunki literackie dla ewokowania jakości metafizycznej „wdzięku i lekkości dziewczęcego ruchu” na przykładzie Pana Tadeusza Adama Mickiewicza*. Prelegent z Warszawy Łukasz Wróbel w odczycie *Intencjonalność i referencja. Ku fenomenologii form gatunkowych*

bronił jedynie teoretycznego znaczenia prac Ingardena i deklarował stosunkowo sceptyczny stosunek do szerokiego ich zastosowania w praktyce.

Pozostałe referaty poświęcone były najrozmaitszym, teoretycznym i praktycznym problemom interpretacji utworu literackiego. I tak, prof. Ihor Nabytowycz (Lublin-Drohobycz) w referacie *Дослідження фрактальної природи сакру у художньому тексті (Інгарденівська перспектива)* pokazał oryginalną próbę zastosowania w literaturoznawstwie metodologii i zasad teorii fraktali, opracowanej przez B. B. Mandelbrota, a zapożyczonej z nauk przyrodniczych. Przegląd historii i teorii recepcji przez polskie środowisko naukowe opracowań teoretycznych Jurija Łotmana i naukowców z jego otoczenia zaprezentowany został w odczycie dr Wiktorii Durkałowycz (Lublin-Drohobycz) *Культура як семіотичний проект (функціонування мартуського тексту у польському літературознавстві)*. O korelacji pomiędzy rozumieniem gatunkowej natury powieści oraz metodologią i metodyką analizy utworów tego gatunku mówił prof. Mykoła Waśkiw (Kamieniec Podolski) w swoim wystąpieniu *Генологічна сутність роману та інтерпретація творів цього жанру*.

Uczestnicy konferencji mieli możliwość wysłuchania referatów, które ukazywały przykłady interpretacji konkretnego (czy konkretnych) utworu literackiego bądź twórczości artysty (artystów), m.in. referat dr. Andrzeja Wątorskiego (Szczecin) *Klucz wiolinowy otwiera poezję (muzyczne konteksty liryki Jurija Łupy)*. Oryginalnością, zwłaszcza dla literaturoznawców ukraińskich, odznaczało się wystąpienie dr Anny Chomy (Lublin) *Dekonstrukcja artysty-Polaka w prozie historycznej Romana Iwanyczuka*, które stało się „polskim” imagologicznym rozszyfrowaniem podstawy ideologicznej, która często powodowała niezbyt pozytywne obrazy polskich artystów w utworach historycznych Iwanyczuka, a obrazy te nie odpowiadały najczęściej ich prototypom.

Lubomir Puszak (Lublin) przedstawił referat *Естетичний підхід до словесної творчості М. Грушевського*, w którym wbrew ogólnie przyjętym wyobrażeniom Hruszewskiego-literaturoznawcy, jako zwolennika czysto socjologicznego podejścia do zjawisk artystycznych, udowodnił, że autor „Historii literatury ukraińskiej” przywiązywał duże znaczenie do artystzmu utworu literackiego.

Wystąpienie prof. dr hab. Iriny Betko (Olsztyn) *Problem interpretacji symboliko-psychologicznych motywów w ukraińskiej prozie nowej fali* ukazało poglądy badaczki, w których stara się wyznaczyć rysy-dominanty współczesnej prozy ukraińskiej. Ciekawym badaniem komparatywnym był referat *Obraz Italii w oczach Rosjanina i Polaka – podróże włoskie w tekstach Pawła Muratowa i Zbigniewa Herberta*, który wygłosił mgr Wojciech Kral (Szczecin). Mgr Agata Korycka (Olsztyn) przedstawiła systematyzację głównych idei i strategii badania twórczości Lesi Ukrainki, koncentrując się wyłącznie na tych pracach, które wpisują się w dyskurs postmodernistyczny (*Problem interpretacji dramatów Lesi Ukrainki w literaturoznawstwie postmodernistycznym*).

Podczas konferencji została poparta propozycja kontynuowania cyklu *Studia Ingardeniana*, a następne konferencje odbywałyby się co dwa lata. Rezultaty

konferencji będą przedstawione w *Tece Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych*, pod redakcją prof. Tamary Hundorowej (Instytut Literatury NAN Ukrainy), prof. Ihora Nabytowycza (UMCS) i prof. Mirosławy Ołdakowskiej-Kuflowej (KUL).

Mateusz Jastrzębski

Dr Mateusz Jastrzębski jest sekretarzem Komisji Polsko Ukraińskich Związków Kulturowych PAN Oddział w Lublinie.

